

80 jaar Vrijheid Gilze en Rijen

In oktober 1944 werden Gilze, Rijen, Hulten en Molenschot bevrijd van de Duitse overheersing. Britse en Poolse militairen zorgden ervoor dat de vrijheid weer terug was en dat met de wederopbouw kon worden begonnen. Bijna 80 jaar later kijken we terug op wat deze vrijheid ons heeft gebracht en realiseren we ons eens te meer hoe belangrijk het is om in vrijheid te kunnen leven.

Projectgroep 80 jaar Vrijheid Gilze en Rijen: v.l.n.r. Ad Broeders, Anouk Jansen-Martens, Bert Wagemakers en Cees Wirken.

Foto: Cor de Kok

Derk Alssema
Burgemeester gemeente Gilze en Rijen

80 jaar vrijheid, een groot goed! Iets om bij stil te staan, iets om te vieren. Zeker nu we, sinds de Russische inval in Oekraïne, weer al te goed beseffen dat vrijheid niet zomaar vanzelfsprekend is. En dat oorlog weer gevaarlijk dichtbij komt.

Met 88 burgerslachtoffers is onze gemeente Gilze en Rijen in de Tweede Wereldoorlog buitengewoon hard geraakt. Dat heeft een flinke impact gehad op onze lokale samenleving. De littekens zijn nog steeds voelbaar. Stilstaan bij onze duur bevochten vrijheid is daarom extra belangrijk.

De enthousiaste vrijwilligers van de projectgroep '80 jaar Vrijheid' organiseren voor de komende periode een scala aan fantastische, verbindende activiteiten. Leuk om aan deel te nemen, goed om beseft te creëren. Ik vind het heel mooi om te zien dat er voor iedereen iets bij zit: waar je interesses ook liggen, welke raakvlakken je ook hebt met de oorlog of hoe oud je ook bent. Vrijheid, en het behouden ervan, gaat iedereen aan!

Ik hoop dan ook dat heel veel inwoners van onze gemeente, jong en oud, gaan genieten van de vele activiteiten en samen het feest van de vrijheid meevieren.

80 jaar Vrijheid vieren!

Met trots presenteren wij in deze bewaarspecial een overzicht van de verschillende activiteiten die wij organiseren in de periode september 2024 – mei 2025. Een menukaart met hopelijk voor elk wat wils. Zo vieren we '80 jaar Vrijheid' op tal van manieren: ingetogen, muzikaal, uitbundig, sportief, bezinnend en ontdekkend.

Bij sommige activiteiten ontbreekt nog detailinformatie. Houd daarom de komende tijd dit Weekblad, onze website en Facebookpagina in de gaten voor meer info.

We kijken ernaar uit om samen met jou 80 jaar Vrijheid te vieren in de komende periode!

'Stilstaan bij onze duur bevochten vrijheid is belangrijk. Het behouden van vrijheid gaat iedereen aan!'

Derk Alssema Burgemeester gemeente Gilze en Rijen

80 jaar vrijheid! Een bijzondere mijlpaal met veel betekenis voor vliegbasis Gilze-Rijen en de omliggende woonkernen. Als krijgsmacht beschermen we wat ons dierbaar is. Daar draag ik samen met alle medewerkers van het Defensie Helikopter Commando, dagelijks aan bij.

Vrijheid gaat om vieren en herdenken. Het is belangrijk om stil te blijven staan bij de prijs die anderen betaald hebben voor onze vrijheid. Vrijheid is niet vanzelfsprekend. Huidige dreigingen en conflicten tonen ons hoe kwetsbaar vrijheid is. Daarom is het goed om dit samen te vieren en te herinneren. De activiteiten rondom 80 jaar vrijheid, in Gilze, Rijen, Hulten en Molenschot draag ik een warm hart toe. Ook het DHC draagt hier aan bij: Wees welkom om op 19 oktober bij ons op de vliegbasis het 80 jaar vrijheidsconcert van het Orkest Koninklijke Luchtmacht bij te wonen!

Commodore Pier Schipmolder
Defensie Helikopter Commando (DHC)
Vliegbasis Gilze-Rijen

projectvrijheidgilzerijen

www.vrijheidgilzerijen.nl

80 jaar Vrijheid Gilze en Rijen Vier de vrijheid!

route
31 km

Herinneringsroute Tweede Wereldoorlog

Op veel plekken in onze gemeente zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog ingrijpende en vreselijke dingen gebeurd. Deze plekken zijn met elkaar verbonden door een 31 kilometer lange fietsroute door de vier dorpskernen. Deze herinneringsroute voert langs 23 herinneringsbordjes, 3 Liberationzuilen en

2 dankkapellen. Samen vertellen ze de indrukwekkende geschiedenis van onze gemeente tijdens de oorlogsjaren: van neerstortende vliegtuigen en weggehaalde kerkklokken, van zware vernielingen en vele burgerslachtoffers. Allemaal plekken om letterlijk even bij stil te staan en stil van te worden.

De fietsroute is te vinden op:

- App IZI travel, onder de naam 'Herinneringsroute Tweede Wereldoorlog'
- App Sporenzoeker van Toerisme de Baronie onder de naam 'Herinneringsroute gemeente Gilze en Rijen'.

Documentaire 'Overleven in de schaduw van het vliegveld'

Foto: Cor de Kok

Vijf jaar geleden zorgde deze indringende documentaire, gemaakt door de Heemkring, voor bomvolle zalen en extra voorstellingen. Ook bij het vienen van 80 jaar Vrijheid mag dit indrukwekkend beelddocument niet ontbreken op het grote scherm. Met foto's, filmfragmenten en interviews met de kinderen-van-toen, wordt een realistisch beeld geschetst van het zware leven tijdens de oorlog. 'Overleven in de schaduw van het vliegveld' is een absolute aanrader voor iedereen die ook maar een beetje interesse heeft in wat er zich hier afspeelde tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Voorstellingen

Dinsdagavond **24 september 2024**
Cultureel Centrum De Schakel
Kerkstraat 104 in Gilze
Aanvang: 19.30 uur

Dinsdagavond **26 november 2024**
Cultureel Centrum De Boodschap
Nassaulaan 62 in Rijen
Aanvang: 19.30 uur

Toegangskarten à € 2,50 zijn te koop bij 'Thuis bij Hapers', Nieuwstraat 30 in Gilze en bij **Bruna**, winkelcentrum De Laverije in Rijen.

Extra voorstellingen basisscholen en verenigingen

- Een verkorte versie van de documentaire met nagesprek wordt aangeboden aan de bovenbouwgroepen van basisscholen. Een uitnodiging hiervoor volgt via Cultuurplaats.
- Leden van de Zonnebloem en Seniorenverenigingen kunnen de documentaire op de genoemde data in de middag bekijken.

Openbare lezingen

GRATIS TOEGANG

Foto: Schijnvliegveld 'De Kiek' tussen Alphen en Goirle.
Fietstip: fiets over het Bels Lijntje en neem een kijkje op de locatie.

Lezing Fliogerhorst Gilze-Rijen

Kort na het begin van de Tweede Wereldoorlog breidde de bezetter het bestaande vliegveld uit tot Fliogerhorst Gilze-Rijen. Tot in de verre omgeving werd ondersteunende infrastructuur voor deze luchtmachtbasis gerealiseerd. In deze interessante lezing neemt onderzoeker Paul Faes ons mee in wat er op deze locaties allemaal gebeurde tijdens de oorlog. Zo bouwden de Duitsers verschillende munitiedepots bij de Vijf Eiken in Rijen en in de bossen van de Loonse en Drunense Duinen. Om de vijand te misleiden werd er zelfs een schijnvliegveld aan-

gelegd tussen Alphen en Riel, met als naam De Kiek. Tussen Tilburg en Dongen verscheen noodvliegveld Heidebloem in het landschap.

Paul Faes deed de afgelopen jaren historisch en archeologisch onderzoek met digitale technieken. Met mooie 3D-reconstructies en recent ontdekt foto- en filmmateriaal geeft hij een uniek beeld van de situatie ter plekke tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Dinsdagavond **8 oktober 2024**
Cultureel Centrum De Schakel
Kerkstraat 104 in Gilze
Aanvang: 19.30 uur

Lezing Bevrijding Brabant

De bevrijding van Brabant in 1944 is een complexe militaire operatie geweest, met grote gevolgen voor de Brabantse bevolking en de Brabantse steden en dorpen.

Prof. Dr. Wim Klinkert is hoogleraar Moderne Militaire Geschiedenis aan de Nederlandse Defensie Academie en de Universiteit van Amsterdam.

In deze boeiende lezing vertelt hij over de vele aspecten van de bevrijding van Brabant. Van september tot begin november 1944 woedden in Zuid-Nederland heftige gevechten, met grote materiële schade en verlies van mensenlevens tot gevolg.

Dinsdag **19 november 2024**
Cultureel Centrum De Boodschap
Nassaulaan 62 in Rijen
Aanvang: 19.30 uur

Foto: Bevrijding Gilze in oktober 1944. Poolse tank op de hoek van de Oranjestraat en Chaamseweg.

Tentoonstelling 'Bevrijding en wederopbouw-jaren'

In deze interessante en veelzijdige tentoonstelling nemen we de bezoekers mee terug in de tijd: de bevrijding van onze gemeente en de wederopbouw daarna. Hoe hebben we, na die vreselijke gebeurtenissen en verliezen tijdens de oorlog, het leven weer opgepakt? Door de vele voorwerpen, het uitgebreide fotomateriaal en bewaarde documentatie kan de bezoeker zich een goed beeld vormen van de periode tussen 1944 en 1960.

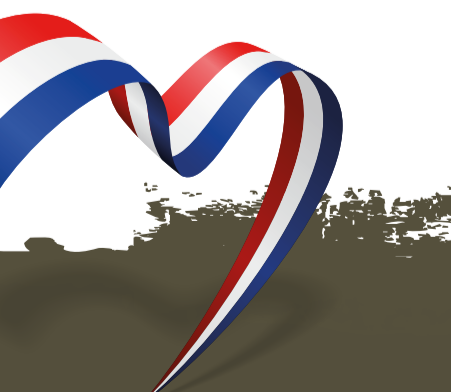
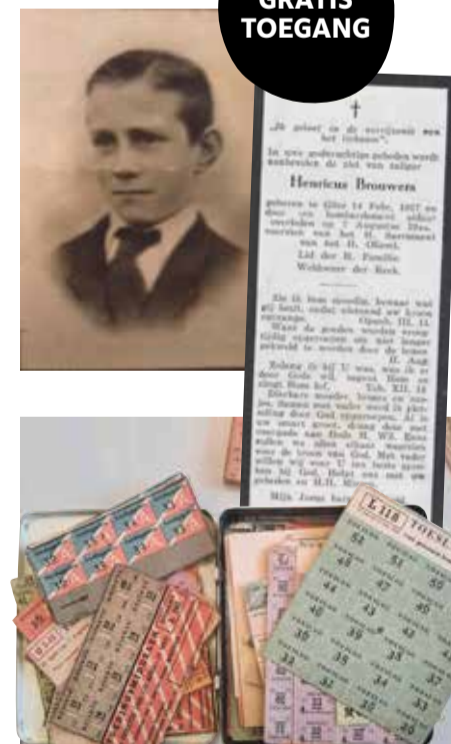
Openingstijden
Vanaf **1 september 2024 t/m 7 december 2025**

Elke eerste zondag van de maand, van 13:30 – 16:30 uur

Heemgebouw ('t Oude Raadhuis), Nieuwstraat 22 in Gilze

Leerlingen van onze basisscholen gaan tijdens schooltijd ook deze interessante tentoonstelling bezoeken. In overleg met Cultuurplaats en de docenten worden hiervoor speciale tijdsblokken ingeroosterd. Tijdens hun bezoek leren de kinderen o.a. hoe ze met morse codes woorden kunnen ontcijferen.

GRATIS TOEGANG

Bevrijdingsconcert 'It's all about Freedom' 19 oktober 2024

Gratis
entree

Beleef een onvergetelijke avond op Vliegbasis Gilze-Rijen tijdens het bevrijdingsconcert van het Orkest Koninklijke Luchtmacht. Geniet van de betoverende muziek en indrukwekkende optredens, terwijl we samen vieren hoe waardevol onze vrijheid is. Een inspirerende lokale spreker deelt een boeiend verhaal over de betekenis van vrijheid in Gilze en Rijen en de onschatbare waarde ervan voor onze gemeenschap. Laat je meevoeren en raken door dit muzikale spektakel!

Zaterdagavond **19 oktober 2024**

Vliegbasis Gilze-Rijen, hoofdpoot aan Rijksweg 121, Rijen

Aanvang: 20:00 uur, poort open 19:00 uur

Gratis drankje bij ontvangst en in pauze

Toegangskarten zijn gratis, maar moeten wel van tevoren worden opgehaald. Dit kan op:

- **30 september t/m 4 oktober - tussen 10:00 en 14:00 uur** bij het Basis Informatie Centrum (BIC) aan de buitenzijde van Vliegbasis Gilze-Rijen, Rijksweg 121, Rijen (hoofdpoot)

Je dient per toegangkaart een geldig ID-bewijs te overleggen. Je ID-gegevens worden op de toegangkaart geregistreerd. Dit is verplicht om toegang te krijgen tot de Vliegbasis.

Website Orkest
Koninklijke Luchtmacht

Luister naar het Orkest van de
Koninklijke Luchtmacht op Spotify.

Bevrijdingslint

Afbeeldingen van indrukwekkende gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog. Ze zijn te zien op grote billboards in onze vier dorpskernen. We noemen het een bevrijdingslint. Loop er eens langs en stel jezelf bij deze indringende beelden de vraag: wat betekent vrijheid voor mij?

Het bevrijdingslint is te bewonderen in maart, april en mei 2025 in:

- Mollebos in Gilze
- Schoolplein in Hulten
- Schoolstraat (kerkzijde) in Molenschot
- Wilhelminaplein in Rijen

www.bevrijdingslint.nl

Foto: Bedrijfsfotografie Brabant

Geef oorlogsslachtoffers een gezicht

88 oorlogsslachtoffers. Dat was na de Tweede Wereldoorlog de trieste balans voor Gilze, Rijen, Hulden en Molenschot. 88 inwoners, jong en oud, die door gruwelijke oorlogshandelingen het leven lieten. Wie waren zij? Onder welke omstandigheden kwamen zij om het leven? Heemkring Molenheide ging op zoek naar hun achtergrond en levensverhaal. Zo krijgt ieder oorlogsslachtoffer 80 jaar later een gezicht en leren we hen kennen. Want hoe lang geleden het ook is, het blijft belangrijk hen te herdenken. Al deze verloren levens vind je terug op de Wikiwebsite van Midden-Brabant: Portaal Gilze en Rijen https://wikimiddenbrabant.nl/Categorie:Oorlogsslachtoffers_Gilze,_Rijen,_Hulden,_Molenschot of scan de QR-code met je mobiel.

Heb je nog foto's in het familiearchief of op zolder? Heb je aanvullingen voor onze verhalen? Of ken je iemand die meer over deze (of andere) oorlogsslachtoffers kan vertellen? Laat het ons weten via info@heemkringmolenheide.nl en vermeld daarbij 'Schrijversteam Wiki Gilze en Rijen-oorlogsslachtoffers'.

Kijk voor alle oorlogsslachtoffers op

Het paneel met de oorlogsslachtoffers is te bezichtigen op de tentoonstelling, iedere eerste zondag van de maand vanaf september 2024 t/m december 2025.

Bruggen bouwen

80 jaar Vrijheid wordt in de hele provincie Noord-Brabant herdacht en gevierd. Met het thema Verbinding wordt letterlijk stilgestaan bij alle bruggen in de provincie die een belangrijke rol speelden in de oorlog en bij de bevrijding. Omdat onze gemeente geen echte bruggen heeft, kiezen wij ervoor een denkbeeldige brug te maken met de stad Gerolstein in de Duitse Eifel.

Op onze uitnodiging komen de Burgemeester en enkele leden van de 'Partnerschaftverein' Gerolstein op **zaterdag 19 oktober 2024** naar Gilze en Rijen. Na een ontvangst op het gemeentehuis, worden 's middags enkele projecten in onze gemeente bezocht.

's Avonds zal de delegatie aanwezig zijn bij het bevrijdingsconcert op de Vliegbasis.

Op **zondag 20 oktober 2024** om 10:00 uur zal de Duitse delegatie een krans leggen bij het oorlogsmonument op het kerkhof in Gilze. Belangstellenden kunnen daarbij aanwezig zijn.

Vrijheidsloop

De 4-Kernen-Vrijheidsloop is een recreatieve loop van circa 20 kilometer, die al wandelend of hardlopend kan worden afgelegd. Met deze eenmalige vrijheidsloop verbinden we de vier kernen van onze gemeente met elkaar tot een prachtig parcours. Ervaar aan den lijve hoe heerlijk de vrijheid aanvoelt, terwijl je in je eigen tempo 20 km aflegt, alleen of als lid van een estafetteteam.

Onderweg is er genoeg vermaak, in de vorm van muziek en horeca, voor zowel deelnemers als toeschouwers. Wij organiseren dit unieke evenement in samenwerking met AV Spiridon (Rijen) en Roadrunner Gilze.

In alle vier de dorpen zijn startpunten, tevens ook wisselpunten voor estafette-lopers:

- Gilze: Bisschop de Vetplein
- Hulden: Gerardus Majellastraat (The Chump)
- Molenschot: Schoolstraat (Molenwiek)
- Rijen: Wilhelminaplein

Zondag 23 maart 2025

Alle leeftijden, hardlopen en wandelen

Inschrijven mogelijk vanaf januari 2025 via www.inschrijven.nl
Meer info volgt later, ook via de atletiekverenigingen

projectvrijheidgilzerijen

80 jaar Vrijheid Gilze en Rijen Vier de vrijheid!

Historische militaire voertuigen

Een grote publiekstrekker wordt de tocht met historische militaire voertuigen. Jong en oud kan zich vergapen aan deze prachtige optocht van oude voertuigen, die stapvoets door de kernen van Rijen, Molenschot en Gilze zal trekken. Vooraf gegaan door een marching band. Waan je in de euforie van de Bevrijdingsdagen, toen onze bevrijders de straten vulden met hun jeeps, vrachtwagens, motoren en tanks. Een geweldig schouwspel voor jong en oud.

Zondag 6 april 2025

Er wordt gestart in Rijen onder aanvoering van Show- en Marchingband Euroband uit Rotterdam. De colonne gaat daarna door naar Molenschot en Gilze, waar ze begeleid wordt door Show & Marchingband Exempel uit Empel.

De exacte route en vertrektijden per dorp worden later bekend gemaakt.

Foto: Cor de Kok

Historische tocht door het centrum van Gilze in oktober 2019.

Activiteiten 80 jaar vrijheid in de gemeente Gilze en Rijen

01-09-2024	1^e openingsdag tentoonstelling Heemgebouw, Gilze
24-09-2024	Documentaire (middag voor Zonnebloem en SVG) CC de Schakel, Gilze
24-09-2024	Documentaire (avond voor kaarten vrije verkoop) CC de Schakel, Gilze
06-10-2024	Tentoonstelling Heemgebouw, Gilze
08-10-2024	1^e openbare lezing Paul Faes (avond) CC de Schakel, Gilze
19-10-2024	Ontvangst delegatie Gerolstein Gemeentehuis, Rijen
19-10-2024	Muziekconcert vliegbasis avond Vliegbasis Gilze-Rijen
20-10-2024	Kranslegging oorlogsgraven delegatie Gerolstein kerkhof, Gilze
21-10-2024	Bevrijdingslint kleine borden t/m 29-11-2024 Bibliotheek Rijen
03-11-2024	Tentoonstelling Heemgebouw, Gilze
01-11-2024	Muziekmiddag Verzorgingshuis St. Franciscus Gilze
08-11-2024	Muziekmiddag Verzorgingshuis Vita, Rijen
19-11-2024	2^e openbare lezing Prof Wim Klinkert (avond) CC de Boodschap, Rijen
26-11-2024	Documentaire (middag voor Zonnebloem en SVR) CC de Boodschap, Rijen
26-11-2024	Documentaire (avond voor kaarten vrije verkoop) CC de Boodschap, Rijen
01-12-2024	Tentoonstelling Heemgebouw, Gilze
05-01-2025	Tentoonstelling Heemgebouw, Gilze
02-02-2025	Tentoonstelling Heemgebouw, Gilze
01-03-2025	Opening bevrijdingslint 4 locaties
02-03-2025	Tentoonstelling Heemgebouw, Gilze
23-03-2025	4 kernen Vrijheidsloop Gemeente Gilze en Rijen
25-03-2025	Lezing GRIC Hein Klemann economie WO2
06-04-2025	Historische militaire voertuigen Rijen, Molenschot en Gilze
06-04-2025	Tentoonstelling Heemgebouw, Gilze
04-05-2025	Tentoonstelling Heemgebouw, Gilze

Bij sommige activiteiten ontbreekt nog detailinformatie. Houd daarom de komende tijd dit Weekblad, onze website en Facebookpagina in de gaten voor meer info.

Trio Zand, Zeep en Soda.

Muziekmiddag bij zorgcentra Sint Franciscus en Vita

Terug in de tijd, met muziek uit de jaren veertig en vijftig. Lekker meezingen of meedeinen op die gouwe ouwe liedjes, die vaak zoveel herinneringen terugbrengen. In de twee zorgcentra van onze gemeente (St. Franciscus in Gilze en Vita in Rijen) verzorgt het trio Zand, Zeep en Soda een leuke muzikale middag voor de bewoners.

Oorlogsboeken

Ter gelegenheid van 80 jaar Vrijheid brengt Heemkring Molenheide twee herdrukken uit van oorlogsboeken uit de gemeente Gilze en Rijen.

€ 10,95 per boek

'In de greep van de meedogenloze'

In dit boek zijn vier oorlogsdagboeken gebundeld van mensen die in de periode 1940-1945 in Gilze en Rijen woonden en/of werkten: Arnold Verster, Dries Noij, Piet Pijnenburg en Govert Aarts. Deze 252 pagina's tellende uitgave geeft een goed beeld van het leven onder de bezetter.

Beide boeken zijn te koop bij 'Thuis bij Hapers', Nieuwstraat 30 in Gilze Bruna, winkelcentrum De Laverije in Rijen.

De boeken zijn ook digitaal te bestellen in de webwinkel van Heemkring Molenheide: heemkringmolenheide.nl/webwinkel/ Je betaalt dan wel portokosten.

'Bedankt voor de vrijheid die jullie bevochten'

In dit boek brengt Heemkring Molenheide een veertigtal verhalen van inwoners uit onze gemeente bij elkaar. Een deel van deze verhalen over oorlog en bevrijding verscheen in de loop der jaren al eens eerder in het verenigingsblad De Mulder, andere bijdragen zijn nieuw. De uitgave telt 239 bladzijden en is geïllustreerd met foto's.

De herdenking en viering zijn mede mogelijk gemaakt door:

